

МОТИВИ

към проекта на Закон за допълнение на Закона за данък върху добавената стойност

Проектът на Закон за допълнение на Закона за данък върху добавената стойност (ЗДДС) е изготвен във връзка с предотвратяване на възможностите за злоупотреби чрез ефективна превенция и борба с данъчните измами в областта на данък върху добавената стойност.

Данъчните измами с ДДС са едни от най-сложните социално-икономически негативни явления, които оказват изключително отрицателно въздействие върху икономиката на страната. Тези незаконни действия лишават бюджета от значителни по размер приходи, като едновременно с това оказват негативно влияние върху пазарната среда и конкуренцията, икономическото развитие и инвестициите, подкопавайки реалната икономическа дейност.

Със законопроекта се предлага механизъм, съгласно който, при осъществяване на търговия с течни горива, лицата задължително да предоставят обезпечение в пари, държавни ценни книжа или в безусловна и неотменяема банкова гаранция за срок една година пред компетентната териториална дирекция на Националната агенция за приходите.

Задължението за предоставяне на обезпечение ще възниква, когато регистрирано по ЗДДС лице за текущия данъчен период е извършило облагаеми доставки на течни горива с обща стойност на данъчните основи по доставките над 25 хил. лв., вътреобщностно придобиване на течни горива с обща стойност на данъчните основи на придобиванията над 25 хил.лв. или освобождава течни горива за потребление по чл. 20 от Закона за акцизите и данъчните складове на стойност над 25 хил. лв.

Режимът ще се прилага по отношение на търговците с течни горива, които са рискови, като следва да се отбележи, че най-рискови са вложителите в данъчните складове (66,3% от броя на вложителите в данъчни складове през 2015 г. се идентифицират като рискови лица), както и лица, посредници в търговията с течни горива.

Данъчните измами с ДДС са концентрирани в сектор търговия с течни горива, тъй като скоростта на обращение на паричните средства в него е висока, а инкасирането на стойността на горивата е в интервал, близък или идентичен с този на самата доставка. За укриване и невнасяне на данъчни задължения, свързани с доставки на течни горива от лицата, участващи в схеми за измами с ДДС, най-често се използват следните механизми:

- регистрация по ЗДДС на новосъздадени дружества, които извършват фиктивна дейност до момента на възникване на задължение за плащане на данъка. Впоследствие тези дружества не могат да бъдат открити на адресите им за управление и се превръщат в „липсващи търговци”. На практика, се усложнява установяването на данъка за декларираните от тях доставки, а събирането му е почти невъзможно;
- покупки на течни горива, документиран с фалшиви разходо-оправдателни документи, издадени от фиктивни доставчици, които нямат възможност да извършат фактурираните и декларираните доставки и/или не се намират на

посочените от тях адреси на управление/кореспонденция. Тези покупки се регистрират в счетоводните документи с цел неправомерно приспадане на данъчен кредит и отчитане на разходи в по-голям размер. Крайният резултат е формиране на загуби за бюджета от възстановен ДДС;

- документални доставки между дружества, които са свързани лица, с цел приспадане на данъчен кредит;
- фактуриране на нереални количества, по-малки от действителните, с цел намаляване размера на дължимия данък.

Високата степен на риск, идентифициран при търговията с течни горива, както и фактът, че в схемите за данъчни измами участват голям брой лица изключително много затруднява и намалява ефективността от административния контрол върху задължените лица, като същевременно увеличава натиска и налага използване на ресурс с оглед детайлен анализ на риска от участие в схеми за данъчни измами от отделните задължени лица. Характерно за търговията с течни горива е и 24-часовия цикъл на реализация на стоките от доставчик до краен потребител, което е допълнителна пречка за конвенционалните контролни дейности.

Механизмът представлява и предпазна мярка за коректните икономически оператори от случайни сделки с некоректни доставчици на течни горива, участващи в схеми за данъчни измами, като ще способства и за предотвратяване на възможността за упражняване на право на данъчен кредит за доставки, по които доставчикът не се е разчел с бюджета.

Предложеният механизъм допълнително ще доведе до по-ефективна превенция и борба с данъчните измами с ДДС при търговията с течни горива посредством максимални нива на прозрачност и правна сигурност за икономическите оператори и минимизиране на риска лоялни и добросъвестни търговци да бъдат въввлечени в схеми за данъчни измами и съответно отговорни за неплатения от други лица ДДС съгласно закона.

Данъчните измами с течни горива водят и до значителни загуби за държавния бюджет. Данните от изготвения от НАП анализ на риска „Намаляване на данъчните задължения чрез непълно отчитане на приходи от продажби на твърди, течни и газообразни горива от задължените лица, осъществяващи дейност “Търговия с твърди, течни и газообразни горива” показват тенденция на нарастване на щетата за бюджета от този риск – от 55 млн. лв. за 2013 г. и 99 млн. лв. за 2014 г., оценката за размера на тази щета за 2015 г. възлиза на 109 млн. лв.

Не на последно място, следва да се отбележи и влиянието на данъчните измами върху лоялните търговци, неучастващи в схеми за данъчни измами, което се проявява при цените на предлаганите от тях течни горива спрямо ценовите нива на горивата, предлагани от участниците в схеми за данъчни измами, и дисбалансира целия икономически сектор.

С проекта се предвижда разпоредба, гарантираща съответствие на обезпечението със задълженията за ДДС, които биха възникнали през съответния данъчен период. Когато лицето не е извършвало облагаеми доставки, вътреобщностно придобиване или не е освобождавало течни горива за потребление по смисъла на Закона за акцизите и данъчните складове с обща стойност над 25 хил. лв. в предходния данъчен период, размерът на обезпечението ще се определя върху прогнозната средномесечна данъчна основа на облагаеми доставки/придобивания на течни горива

или стойност на течни горива, изчислена на базата на 12 месеца, но не по-малко от 50 хил. лв. По този начин ще се гарантира ефективно събиране на вземанията на бюджета за ДДС, които биха възникнали по повод на доставките на течни горива.

Предоставянето на обезпечение на задължения за ДДС се прилага и в други случаи, предвидени в действащите разпоредби на закона, като например в случаите на регистрацията при определени хипотези, предвидени в ЗДДС, или при възстановяването на данък в ускорен срок.

Със законопроекта се предлага Националната агенция за приходите да създаде и поддържа електронен публичен регистър, част от регистъра по чл. 80, ал. 1 от Данъчно-осигурителния процесуален кодекс, в който ще се вписват идентификационни данни за лицата, предоставили обезпечение, размерът на обезпечението и срокът на действие на обезпечението. Целта на предложението е да се осигури правна сигурност за получателите по доставки на течни горива, че техните доставчици са обезпечили задълженията си за ДДС и в случаите на укрит данък от доставчик претенцията на държавата да не бъде насочена към получателя по доставката.

С цел осигуряване ефективност на предлаганата мярка се предвижда както възможност да бъде прекратена регистрацията на ЗДДС на лице, което не е предоставило в пълен размер обезпечението или не е предоставило обезпечението в срок, така и налагането на административнонаказателна санкция.

Предвиден е преходен период, съгласно който, в едномесечен срок от влизането в сила на предложените разпоредби, лицата, за които се отнася режимът, да предоставят необходимото обезпечение по доставките с течни горива.

Предложените промени в закона няма да доведат до необходимост от допълнителни финансови средства за бюджета.

С проекта не се въвеждат норми на правото на Европейския съюз, поради което не се налага по акта да бъде изготвена справка за съответствие с европейското право.